

גליון 751
סיון ה'תשפ"ה

שונה הלכות

גליון חודשי

יו"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

2 מדריך הלכתי
חג השבועות ה'תשפ"ה

8 החשמל שהתבזבז
צדק ומשפט

10 הגרלה בשבת ויו"ט
שו"ת שליחות

12 חובת התקנת מערכת אש
אקטואליה בהלכה

14 השלמת קרבן מוסף בגאולה
שו"ת גאולה ומשיח

סיון / ה'תשפ"ה

"וע"י ההכנה דבנינו ערבים בעדינו, הנה כשם שאז זכו ישראל לקבלת התורה, כמו"כ עתה יזכו עי"ז לקבלת התורה שבשנה זו, שביחד עם הילדים יקבלו תורה ומצוות, ועד שבמהרה בימינו נלך לקראת משיח צדקנו, שאז יהי הענין ד"ישקני מנשיקות פיהו", שמשיח יגלה טעמי תורה ופנימיות התורה, לכאור"א בתוך כלל ישראל." (משיחת יום ב' דחה"ש ה'תשי"ז)

מעוניין לחלק בקהילתך עלוני שונה הלכות? צור קשר עם רכז הפרוייקט: 0587207770

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מדריך הלכתי

שבועות התשפ"ה

יום ראשון ה' סיון, ערב חג השבועות

ראוי להיזהר שלא לעשות טיפול רפואי בערב החג, אם לא שהוא נצרך מפני פיקוח נפש וכדומה, ובכל שאלה יש להתייעץ עם רב מורה הוראה.

אין מנהגנו להניח נר נשמה עבור ה'זכור' שאומרים בחג. וכן אין מנהגנו לשטוח עשבים ואילנות עבור החג.

הדלקת נרות

צדקה

נותנים גם בשביל היו"ט דחג השבועות.

זמן ואופן ההדלקה

בערב יו"ט צריכים להדליק את הנרות קודם השקיעה כמו בערב שבת. אם מאיזה סיבה לא הודלקו לפני השקיעה, תדליקם בלילה לפני הסעודה. כשמדליקים אחר השקיעה, יש להדליק את הנר מאש דולקת.

מדליקים את הנרות לפני הברכה כמו בערב שבת. וצריכים להניח את הגפרור שיכבה מעצמו כמו בעת הדלקת נרות שבת.

ברכות ההדלקה

מברכים שתי ברכות: ברכת 'להדליק נר של יום טוב', וברכת 'שהחיינו'. איש המדליק נרות, לא יברך 'שהחיינו' בשעת הדלקת נרות, אלא בקידוש.

ליל חג השבועות

קבלת עול תורה

בליל חג השבועות חייב כל אחד לקבל על עצמו עול התורה. זו צריכה להיות קבלה בלב, וגם קבלה בפה, ויאמר: ריבוננו של עולם, הריני מקבל עלי עול התורה.

"וביום
הבבוארים...
בשבועתיכם
מקרא קדש
יהיה לכם"

פרשת פנחס
במדבר כה, כו

יוצא לאור ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

צוות: הרב ישראל יהודה,
הרב שמואל מקמל, הרב אלירן שמה.
עריכה: הרב יצחק איתן מזרחי.
ניהול: הרב שניאור גורפינקל,
הרב זלמן ברנשטיין.
עיצוב ועימוד: מאיר קולטון.

לתגובות: Publish@smslarav.co.il

© כל הזכויות שמורות למכון הלכה חב"ד

מוקדי ההלכה

סמס לרב - 055-7081737

קו לרב: 077-2251770

כל התורה על מסך אחד

machon-halacha.co.il

אין המערכת אחראית לתוכן הפרסומים

צ'ק ליסט לערב החג

הוראת הרבי: להוסיף בג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח, התבוננות בהקדמת 'נעשה לנשמע'	☐
שמחת החג (קניית דברים המשמחים לאשתו וילדיו)	☐
הכנת הארוחה החלבית (ראה פרטי דינים בספר הלכה למעשה שבועות (מהדורה שניה) פרק ו)	☐
תספורת (גם לאחר חצות היום)	☐
גזיזת ציפורניים	☐
רחיצה לכבוד החג	☐
מקוה	☐
למעוניינים: השארת נר דולק להעברה מאש לאש במהלך החג	☐
שעון שבת	☐
סידור שעון גז (חגז), פלטה, מיחם וכדומה	☐
חיתוך מפות, נייר כסף, פתיחת אריזות וכיו"ב	☐
לכבות שעונים מעוררים של יום חול	☐
צדקה: לתת גם עבור החג	☐
הדלקת נרות. ברכות לאחר ההדלקה: 'להדליק נר של יום טוב', 'שהחיינו'.	☐

מעריב

אין להתפלל ערבית של חג מוקדם, אלא רק לאחר 'צאת הכוכבים'. סדר התפילה: מתחילים שיר המעלות, ח"ק וברכו, ברכות ק"ש, וק"ש. ח"ק, מעריב לשלש רגלים. קדיש שלם. עלינו וקדישים.

קידוש וסעודת ליל החג

סדר הקידוש: אתקינו סעודתא (ליו"ט). סברי מרנן, ברכת בורא פרי הגפן, ברכת הקידוש וברכת שהחיינו.

ברכת המזון: יעלה ויבוא. הרחמן ליו"ט.

נהוג במשך חג השבועות לחזור איזה ענין בתורה מהבעל שם טוב, וכן לספר סיפור מהבעל שם טוב שיום ההילולא שלו חל בחג השבועות.

תיקון ליל שבועות

ניעורים כל הלילה ועוסקים בתורה. מנהגנו שאומרים את כל 'תיקון ליל שבועות'. ניתן להתחיל באמירת התיקון עם היכנס החג, ולהמשיך אחר הסעודה. מי שלא סיים את אמירת התיקון בלילה, ישלים ביום.

ב"תיקון ליל שבועות" בסוף הקטע מספר יצירה – צריך להיות: "... ועין נאמנת. ג' רעות ללשון, דיבור רע והמלשין והמדבר אחד בפה ואחד בלב. ג' טובות ללשון, שתקה ושמירת הלשון ודיבור אמת".

כמו"כ בהעתקת מאמרו של רשב"י: "אנן בחביבותא", צריך לומר כפי שכתוב בזהר: "אנן בחביבותא תליא מילתא דכתיב ואהבת את ה' אלקיך וכתוב מאהבת ה' אתכם וכתוב אהבתי אתכם אמר ה'".

אין אומרים הנוסחאות של ה'יהי רצון' והקדישים הנדפסים בתיקון.

טבילה במקוה

באשמורת הבוקר, מעט לפני עלות השחר, נוהגים לטבול במקוה ארבע טבילות.

ברכות

אין צורך לומר ברכות התורה ע"מ להמשיך ללמוד גם אם הגיע זמן עלות השחר, אלא ימשיך בלימודו ויגיד את הברכות כשיאיר היום.

אמנם, מי שנשאר ער לאחר שעלה השחר (ואינו עוסק בלימוד כנ"ל), אזי יעשה כך: משיגיע עלות השחר יעשה צרכיו, ולאחר מכן יטול ידיו שלוש פעמים על כל יד (כבכל יום), ואז יברך את כל הברכות על הסדר כבכל יום.

את ברכת ה'ציצית' מברכים רק לאחר זמן "משיכיר". בחורים שאינם מברכים על טלית גדול, ישימו לב שלא לברך על הטלית-קטן שהיו לבושים בו בלילה, וטוב שיברכו על טלית-קטן אחר.

הכנה לשחרית

מנהגנו שישנים לפני תפילת שחרית.

קריאת שמע

תחילת זמן קריאת שמע של שחרית הוא "משיכיר". ובשעת הדחק, ניתן לקרוא החל מ"עלות השחר".

על כן, אם הולך לישון אחר עלות השחר וחושש שלא יקום עד לסוף זמן קריאת שמע – יקרא ק"ש בעלות השחר (לאחר אמירת ברכות השחר כנ"ל); ויתנה שאם לא יצליח לקום ולקרוא ק"ש לפני סוף זמן ק"ש, יצא ידי חובתו בקריאה זו.

יום שני ו' סיון, בוקר חג השבועות

שחרית

גם הרגיל להאריך בתפילתו יותר מהציבור, ביו"ט ישתדל לסדר תפילתו כך שיגיע לאמירת הלל עם הציבור. בברכת יוצר אור: המאיר לארץ. מתפללים תפילת שמו"ע לשלוש רגלים. הלל שלם.

מגילת רות

אין מנהגנו לקרוא מגילת רות.

קריאת התורה

בפתחת הארון אומרים י"ג מדות ו"רבונו של עולם". מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים לחמישה קרואים בפרשת יתרו "בחודש השלישי לצאת וגו'" עד סוף הסדרה; לאחר מכן מניחים ס"ת השני ליד הראשון ואומרים קדיש, הגבהה וגלילה, ובס"ת השני קוראים למפטיר "וביום הביכורים".

אין מנהגנו לומר אקדמות.

עשרת הדברות

יש להשתדל להביא את כל ילדי ישראל כולל ילדים הכי קטנים שזה עתה נולדו לבית הכנסת, לשמיעת עשרת הדיברות.

בשעת קריאת עשרת הדברות עומדים ומפנים את הפנים כלפי הספר תורה.

הפטרה

מפטירים ב'מעשה מרכבה' בספר יחזקאל. נוהגים לכבד גדול וחכם בעליית המפטיר. יש נוהגים שגם מי שקורא את ההפטרה בלחש יחד עם העולה למפטיר – קורא הפטרה זו מעומד, מפני כבודה.

הזכרת נשמות

מזכירים נשמות בחג השבועות (בחור"ל – מזכירים נשמות ביום ב', כדלקמן). מי שהוריו בחיים, יוצא מבית-הכנסת בזמן הזכרת נשמות.

אָבֵל (רח"ל) בשנה הראשונה לפטירת אביו או אמו, נשאר בבית-הכנסת אך אינו מזכיר נשמות (ואם אחד מהוריו כבר עברה שנה מפטירתו והשני נפטר בשנה האחרונה – מזכיר רק את מי שעברה שנה מפטירתו).

לאחר יזכור אומרים (גם מי שאינו מזכיר נשמות) "אב הרחמים", אשרי, יהללו.

מוסף

מוסף לשלוש רגלים. בפסקא "ומנחתם ונסכיהם" אומרים "ושני שעירים לכפר".

בחזרת הש"ץ ברכת כהנים. סדר ברכת כהנים ראה בספר הלכה למעשה שבועות (מהדורה

שניה) פרק י סעיף כד ואילך.

אחרי סיום התפלה, אמירת תהלים – מזמור כ' ושיעור תהלים היומי – בציבור. קדיש. כל אחד יאמר את פרק התהלים המתאים למספר שנותיו. שש זכירות.

סעודת החג

קידוש

נוסח הקידוש: אתקינו סעודתא (ליו"ט), אלה מועדי, בורא פרי הגפן.

מאכלי חלב

נוהגים לאכול מאכלים חלביים אחר התפילה. ונוהגים לאכול פת חלבית בסעודה זו.

מי שאינו נוטל ידיו לסעודה חלבית ואוכל רק 'פת הבאה בכיסנין', יאכל מיני מזונות שיש בהם כזית קמח (כ-27 סמ"ק) בזמן אכילת פרס (כ-3-6 דקות), ויוצא בזה ידי חובת 'קידוש במקום סעודה'.

יש להמתין שעה בין סיום אכילת מאכלי החלב עד תחילת אכילת מאכלי הברשה (אחר אכילת גבינה קשה ממתנים שש שעות. וראה בספר הלכה למעשה שבועות מהדורה שניה פרק יא סעיף טז).

לאחר אכילת מאכלי חלב

לאחר סיום אכילת מאכלי החלב, יש לברך ברכה אחרונה על מאכלי החלב, כיוון שאין אוכלים מאכלי חלב ובשר בסעודה אחת. מחליפים את המפה (אם רוצים לאכול על אותו השולחן את הסעודה הבשרית), ורוחצים את הפה והידיים.

סעודת יו"ט

לאחר המתנת שעה (כנ"ל), נוטלים ידיים לסעודת יו"ט, ומברכים על לחם משנה כבכל שבת ויו"ט (מי שנטל ידיו ל'המוציא' בסעודה החלבית – אינו צריך לעשות זאת שוב). בסעודת היום יש להקפיד לאכול בשר (והמנהג לאכול בשר בקר) כבכל יו"ט; יש לשנות רביעית יין בסעודה.

תהלכה

ביו"ט הולכים לבקר בבתי כנסיות ובתי מדרשות, כדי להוסיף בשמחת החג ע"י ההתאחדות עם בני ישראל הנמצאים באותם מקומות. ובפרט ע"י אמירת דברי תורה, אשר "פיקודי ה' ישרים משמחי לב", נגלה דתורה ופנימיות התורה.

מנחה

סדר התפילה: קרבנות. אשרי. ובא לציון. חצי קדיש. תפילה לשלש רגלים. קדיש שלם. עלינו וקדישים.

התוועדות

נוטלים ידיים ומתחילים בהתוועדות לפני השקיעה (בחור"ל – לפני השקיעה של יום ב'). אוכלים פת לפחות בשיעור "כביצה", מנגנים את ניגוני רבותינו נשיאנו, חוזרים דא"ח ומסיימים את הסעודה אחר יציאת היו"ט.

כשנמשכה ההתוועדות לתוך מוצאי החג, צריך לומר 'יעלה ויבוא' בברכת המזון, לפי שהכל הולך אחר התחלת הסעודה, שאז חל עליו חיוב אמירת 'יעלה ויבוא' בברכת המזון. אך אם אמר כבר נוסח הבדלה בתפלה או על הכוס, או שאמר

הקורס מקנה לך את הכלים המעשיים. סרוק את הברקוד

MACHON-HALACHA.CO.IL

בהנחיית הרב אריה קירשנזפט

מתלבט בשידוכים? לא יודע איך להתחיל או איך לנהל פגישה?

קורס הכנה לשידוכים

"ברוך המבדיל בין קודש לחול" – לא יאמר יעלה ויבוא בברכת המזון.

באה"ק - מוצאי החג

מעריב: אתה חוננתנו, קדיש שלם (תתקבל), עלינו. הבדלה: ללא נר ובשמים.

קוראים בקריאת "כל הבכור... אשר נתן לך", ובשני קוראים למפטיר "וביום הביכורים". ההפטרה: "וה' בהיכל קדשו". הזכרת נשמות. תפלת מוסף לשלוש רגלים, וברכת כהנים.

קידוש:

'אתקינו', 'אלה מועדי', 'בורא פרי הגפן'. תפילת מנחה לשלש רגלים. התוועדות.

מוצאי יום טוב

מעריב: אתה חוננתנו, קדיש שלם (תתקבל), עלינו. קידוש לבנה. הבדלה: ללא נר ובשמים.

אסרו חג וימי התשלומין

אסור להתענות באיסרו חג, ואפילו תענית חתן וכלה ביום חופתם (אלא יקדימו ויתענו) ומרבים באכילה ושתייה ביום זה, ומוסיפים בו בנתינת צדקה.

אין אומרים תחנון עד יום י"ב סיון. בקריאת שמע שעל המיטה של ליל י"ג סיון אומרים תחנון.

כל ימי התשלומין מסוגלים ביותר לקבל החלטות טובות ולקיימן בפועל בכל הקשור ללימוד התורה, החל בשמירת השיעורים הקבועים של חת"ת ורמב"ם, וגם בשמירת השיעורים של כאו"א לפי עניינו.

נוהגים לערוך "כינוסי תורה" לאחרים ובסמיכות לחג השבועות, ויש להשתתף בהם ברוב עם.

בחול"ל - ליל יו"ט ב'

מעריב

בתפילת ערבית מתחילים שיר המ' עלות. ח"ק וברכו, ברכות ק"ש, וק"ש. ח"ק, תפלת עמידה של שלוש רגלים. ק"ש, עלינו וקדישים.

איסור הכנה

אסור להכין שום דבר ביום טוב ראשון עבור יו"ט שני, אלא רק אחרי צאת הכוכבים. הדלקת הנרות לאחר צאת הכוכבים מאש הדולקת כבר, מברכים "להדליק נר של יו"ט" ו"שהחיינו". סדר הקידוש כאתמול.

יום ב' דחגה"ש

שחרית

בברכת יוצר אור: המאיר לארץ. שמו"ע לשלוש רגלים. הלל שלם. קדיש תתקבל. שיר של יום. בפתח חת הארון אומרים "ויהי בנסוע", י"ג מידות ו"ריבונו של עולם", ואח"כ "ברוך שמיה" וכו'. מוציאים שני ספרי תורה, בספר הראשון קוראים חמישה

הקורס מתקיים בזום אחת לכמה שבועות, לפרטים על המועד הקרוב סרקו את הברקוד

MACHON-HALACHA.CO.IL

טרם לידה?
חושש מהמעבר הזה?
קורס הכנה ללידה
(לגברים)

מבצע עשרת הדברות

• הוראת כ"ק אד"ש לחג השבועות: יש להשתדל להביא את כל ילדי ישראל, כולל ילדים הכי קטנים עד תינוקות שבעריסה לבית הכנסת, בעת קריאת עשרת הדברות.	חשיבות
• ראוי ונכון שבשעת קריאת התורה ובפרט בזמן קריאת עשרת הדברות, ישגיחו ההורים על בניהם שלא יבלבלו ויסיחו דעת המתפללים.	קריאת התורה
• אפשר לעשות מנין נוסף רק במידה וישנם לפחות שישה אנשים למעלה מגיל מצוות שלא שמעו קריאת התורה, ועוד ארבעה אנשים שנוכחים במקום ועונים על הברכות. כל העשרה צריכים להיות נוכחים במקום עד אחר סיום ברכות ההפטרה. • יש לקרוא את הקריאה כולה, כולל המפטיר. ואין לקרות רק את ה'פרשה' של 'עשרת הדברות'. • אם אחר שהתחיל העולה הראשון לברך יצאו מקצתם, אפשר לגמור את כל קריאת התורה ויאמרו חצי קדיש אחר הקריאה, אבל לא יקראו עולה נוסף לעליית מפטיר, אלא יקראו את ההפטרה ללא ברכותיה. • במקום הצורך אפשר להעלות לתורה גם מי שלעת-עתה אינו שומר על החג. • הקורא בתורה יכין היטב את הקריאה, וידע אשר ממש 'בנפשו הוא', על מנת להוציא אחרים ידי חובתם כראוי.	מניין מיוחד לקריאת התורה
• בשבת ובחג אין לערוך 'הגרלה' – על כן בכינוס חג השבועות יש לחלק את הפרסים ללא הגרלה, או לחלק 'כרטיסי הגרלה' על מנת לערוך את ההגרלה לאחר החג.	הגרלות
• במקום שאין מניין, אפשר לקרוא רק את 'עשרת הדברות' מתוך ספר תורה. אך אין לברך על קריאה זו, מאחר ואין זה נחשב לקריאת התורה שיוצאים בה ידי חובה.	כשאינ מניין

'צדק' ומשפט' שו"ת מבית ההוראה

החשמל שהתבזבז

כמה פעמים קרה ששכחתם לכבות את המזגן בבית? ומה קורה כשמגלים את זה אחרי שלושה חודשים בדירה ששכרתם לנופש? מי משלם על זה?

בשל המלחמה, ורק בסביבות סוכות פנו אליו שנית להשכרת המקום. כששלח יעקב את המנקה לנקות את המקום טרם בואם של האורחים החדשים, גילה המנקה כי המזגנים דולקים כבר שלושה חודשים ברצף! וגם הפלטה לא כובתה.

הלה דיווח לבעלי המקום, שאיתר את משה, השוכר האחרון שהשכיר את הצימר, והאשימו בבזבוז חשמל אדיר, שבחשבוניות הסתכם ביותר מאלף ומאתיים ש"ח, ודרש ממשה לשלם זאת.

אלא שמשה, לא הבין איך נופלים עליו ביום בהיר, וטען להגנתו כי גם אם שכח לכבות את המזגנים, הרי שלא נתכוון להזיק בפועל, ואין זה אלא גרמא בנזקים, ואינו חייב מאומה. הוא אכן מתנצל על עוגמת הנפש, אך אינו מוכן לשלם מעבר למה שכבר שילם על הימים ששכר את הצימר. מה גם שלא סוכם עמו חוזה כתוב על כך.

לטענתו, על יעקב השכן המחזיק במפתח היה לוודאות זאת טרם שיצאו מהצימר. אלא שעם יעקב מעולם לא סוכם דבר כזה, וגם בעלי הצימר מודים בכך. זאת בנוסף לכך שהאור היה כבוי בדירה, ומשכך חשב יעקב שאכן החשמל כבוי ולא טרח לבדוק זאת לעומק.

משה, אברך צעיר משכונת בית וגן, שכר 'צימר' לחג השבועות לנופש במירון, עברו ועבור בני משפחתו.

'צימר' זה היה שייך ליהודי אמיד המתגורר בחו"ל. הלה משלם באופן קבוע ליעקב, יהודי יקר הגר באותו הרחוב בו נמצא הצימר, שישמור על המפתח ויתן אותו לשוכרים, ובנוסף – יפרסם בעלונים המקומיים את הצימר להשכרה. בנוסף, טיפל יעקב בתשלומי החשמל והארנונה על הצימר, על חשבון בעל הצימר. יעקב גם שכר מנקה למקום, אשר לוקח את המפתח מיעקב לצורך הניקיון טרם בא השוכרים, ומחזיר לו את המפתח בסיום הניקיון.

את סגירת הפרטים עושים מול בעל הצימר, ואת המקדמה מפקידים לו לחשבון כאן בארץ, ואז הוא שולח הודעה ליעקב, מולו עומדים בכל הקשור להגעה לצימר. סגירת החוזה מול בעלי המקום (הגר בחו"ל) נעשתה בלי "חוזה" מסודר, אלא בהתכתבות בוואטסאפ בלבד.

והנה, משה מידענו שכר את המקום לחג השבועות ונהנה שם עם בני משפחתו. אלא שביציאתו מן הדירה בחופזה בצאת החג, שכח לכבות את הפלטה שדלקה בחג, וכן את המזגנים שדלקו בחדרים.

איתרע מזלו של בעל הצימר, שנשאר ריק

ונשאלת השאלה עם מי הצדק: האם על יעקב המטפל בדירה לספוג את ההפסד, או שעל משה השוכר האחרון לשלם זאת מכיסו, או שמדובר בגרמא בלבד ויפול ההפסד על בעלי המקום?

שאינ כאן לכאורה מעשה של אדם המזיק, עדיין ניתן לחייבו, וזאת משני טעמים:

טעם ראשון הינו, שכל ההיתר הראשוני שנותן המשכיר להשתמש במזגן הוא בתנאי שבעבור הזמן שנצרך לשימוש יכבה המפעיל את החשמל. ואם הוא לא יכבה אותו בין במזיד ובין בשגגה – הנה אין הסכמתו של בעל הצימר להדליק את החשמל במקום.

שנית, אע"פ שלא עשו ביניהם חוזה כתוב, הנה מנהג המדינה וכן כל מי שמשכיר דירה או צמר וכדומה הוא לכתוב בחוזה ש"השוכר מתחייב להחזיר את הדירה המושכרת באותו מצב שקיבלה, למעט בלאי טבעי הנובע מחמת שימוש סביר בנכס המושכר". ועל-כרחך יש לומר שגם אם לא סגרו את השכירות בחוזה כתוב – הרי שעל דעת מנהג המדינה והמקום הנוהגים לעשות שימוש הולם ואינם משאירים אחריהם בלאי שאינו סביר, השכיר הנ"ל את הצימר.

משכך נמצא, שכל הפעלת המזגן הייתה בתנאים אלו בלבד, ולכן אפילו אם המשכיר לא התנה זאת בפירוש עם השוכר, הרי שברור לכל שזוהי דעתו, וכיון שאמרנו לעיל שהפעלת חשמל נחשבת (לגבי נזקי אדם) כנזק מתמשך – כחץ – משכך חייב משה לשלם על החשמל שבזבז לשווא.

מקורות: ראה שטמ"ק נו ד"ה אילמא בשם הרא"ש שאדם המזיק חייב גם על הנזק שנגרם מחמת כח כוחו, וראה משפטי התורה סט"ו ס"ב.

תשובה בקצרה משה השוכר חייב לשלם את כל סכום החשמל עד השקל האחרון, נוסף על מה שכבר שילם על עצם שכירות המקום.

תשובה בהרחבה: ראשית, יש לדון בעצם הגדרת הנזק:

בדיני נזקי אדם ההתייחסות להפעלת החשמל ע"י האדם, היא שהוא נחשב כזורק חץ תמידי כל הזמן (וזאת אפילו לסוברים (בנוגע לדיני שבת/ רציחה ועוד) שבחשמל בכל רגע נוצר ניצוץ חדש בעולם ואין זה קשור ליצירה הראשונה). ממילא יש כאן פעולת אדם המזיק ע"י חיציו (הדלקת החשמל שעשה) מרגע ההפעלה.

אלא שכל זמן שהשוכר או השואל השתמש בדירה, פעולה זו הייתה בהיתר, כי על דעת כן שכר את הדירה – כדי להשתמש במזגן כדרך בני אדם שמשתמשים בו לצורכם. אולם מהרגע שעזבו את הדירה, היה חייב לכבות את המזגן, כי על דעת כן לא ניתן להשתמש במזגן.

לפיכך אע"פ שמרגע עזיבת הדירה לא עשה השוכר פעולה נוספת כדי להפעיל את המזגן (שהדליק בהיתר – כדי להשתמש בו בזמן השכירות) ונמצא

שליח כהלכה שו"ת שליחות

הגרלות בשבת ויום-טוב

שאלה: שליח מתכוון לאירוע ענק של עשרת הדברות ושם פרסים על הבמה וכו' וזה מביא המון ילדים, אך בשנה האחרונה יצא הספר החדש של מכון הלכה חב"ד על טיפול בילדים בשבת, ושם נכתב שאין לערוך הגרלות בשבת. מהם הפתרונות המותרים אם כן, על מנת לערוך כינוס ילדים גדול ומושך?

אסור לעשות גורל אפילו על מנות שוות. וזאת כיוון שהם מקפידים כל אחד על רכושו, ואם תחלק ביניהם יבואו להשוות ויגיעו לידי מידה ומשקל.

ואכן – כך נפסק להלכה שמותר לאדם להגריל בין בני ביתו אבל לא עם אחרים. ומוסיף הרמ"א שגם באמצעות גוי אסור. ומנושאי כלי השו"ע והאחרונים נלמד את הדין לגבי כמה סוגי חלוקות (הסימן המדבר בנושא זה חסר בשו"ע אדה"ז).

חלוקת ממתקים או פרסים שווים לכולם

המגן אברהם מפרט כמה דינים בנוגע ל'אחרים' שהם שכנים, ומשמע מלשונו שאפילו לחלק להם מנות שוות בלי גורל אסור. אולם המשנה ברורה מוכיח מדבריו שבשכנים לא גזרו על כך כיוון שאינו מצוי שישתתפו יחד בסעודה, ולכן אפשר לחלק להם חלוקה שווה בלי גורל. וכן כתב גם בתהלה לדוד.

יוצא מכך, שניתן לחלק לילדים בסיום פעילות ממתק או פרס בשני תנאים: שכולם מקבלים, וש'המנות שוות'.

הכוונה 'מנות שוות' אינה שהכל שווה ממש, שהרי אם כן מה החשש שיגיעו לידי משקל ומידה כשיש גורל? אלא הכוונה שהכל באותה 'רמה', למשל: קרחונים בטעמים שונים באותה רמה, פרסים שונים באותה רמת מחיר וכדומה.

אחת מן המלאכות האסורות בשבת היא מלאכת 'כותב'. בנוסף לכך, מכיון שחכמים חששו שמא תוך כדי עיסוק בעניינים שונים יבואו לכתוב בהיסח הדעת, לכן גזרו לאסור דברים רבים, כגון: מקח וממכר, מדידה בשבת, קריאה בשטרי הדיוטות, הלוואה ועוד.

גם חלוקות והגרלות נכללים באיסור חכמים זה: כשמחלקים דברים, עלולים המקבלים להשוות ביניהם ולמדוד או להזכיר מידה ומשקל, ואפילו להגיע לידי הלוואה זה מזה, ומכאן להגיע לאיסור כתיבה. לכן אסרו חכמים חלק מהחלוקות וההגרלות.

הגרלה במשפחה

המשנה דנה אודות הגרלות שאדם עושה בביתו עם ילדיו בשבת וכותבת כך: "וַיִּמְכְּרֵם בְּנֵי וְעַם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשְּׁלָחַן, וּבִלְבָּד שְׁלֹא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת מְנָה גְדוֹלָה בְּנֶגֶד קִטְנָה, מִשּׁוֹם קְבִיא".

כלומר, מותר לאדם בסעודות שבת להגריל מנות אוכל שוות בתוך משפחתו כדי למנוע מריבה בין האחים. ומדוע מותר? כיוון שהכל שייך לאב וכולם נהנים מרכושו לכן לא יבואו כ"כ לידי השוואות.

הגרלה בין 'אחרים'

כפי שראינו המשנה מתירה בבני בית. ומכך מסקינן בגמרא שבין 'אחרים' שאינם בני משפחה

אלא כדי לתת זכות שהיא חובת היום. וכדומה לכך סוברים הפרי מגדים, וקצות השולחן ועוד.

אמנם יש שחלקו על כך והתירו כל הגרלה לדבר מצווה, כמו השבות יעקב וערוך השולחן שכותב שלא אסרו גורלות בדבר מצווה.

המשנה ברורה דוחה את ראייתו של המג"א (מלחם הפנים), אבל לדינא פוסק כמוהו ומסיים: "ומכל מקום בשבת בודאי אין להקל בזה וכדעת המג"א, ומכל מקום אף שהשגנו על ראייתו, דינו דין אמת".

ולמעשה יש לומר כרוב אחרונים והמשנה ברורה שבשבת אין להקל ואין לעשות גורל אפי' לצורך מצווה, והוא הדין לגבי יו"ט כפי שכתב אדה"ז.

לסיכום:

- מותר לחלק ממתקים באותה רמה לכל הילדים בלי גורל.
- מותר לחלק פרסי הצטיינות, על הקשבה או על הגעה בזמן וכן כחלק ממשחק.
- אין לעשות הגרלה בשבת וביום טוב, גם לא לדבר מצווה וגם לא בלי פתקים.
- מותר לתת פתקי הגרלה להגרלה שתיערך ביום חול לאחר החג, וכדאי שיהיה כתוב עליהם דברי תורה.

מקורות: שבת קמח; פיה"מ לרמב"ם שבת פרק כ"ג משנה י', ותויו"ט שם, שוה"ר סימן תקי"ז סעיף ח', טור ושו"ע סימן שכ"ב סעיף ו', מג"א שם ס"ק ט', בהא"ט שם, שערי תשובה שם, פרמ"ג ס"ק ט', מ"ב ס"ק י"ט-כ"ה ועיין בשע"צ כ"ג-כ"ד, ובביה"ל שם, ערוך השולחן סימן כ"ב, שש"כ פרק י"ז, קצוה"ש סימן ק"ו ובבדה"ש, כף החיים ותהלה דוד סימן קכ"ב, שות שבט הלוי ח"ט סי' ע"ח, הלכה למעשה שבת ח"ג פרק יח סעיף כד ואילך.

חלוקת פרסים למצטיינים

ברבים מן המקומות נותנים צ'ופר לילד שהקשיב יפה התפלל חזק וכדומה. גם חלוקה זו מותרת בתנאי שמכריזים עליה מראש. הסיבה היא מפני שאין זו הגרלה כלל, אלא מתנה שנותן המדריך לילד או שניים לפי החלטתו. וכפי שמביא אדה"ז (בסימן ש"ו) שכל מתנה שהיא לצורך השבת וניתן להשתמש בה בשבת - מותר לתיתה בשבת.

הגרלה נושאת פרסים:

ביו"ט: בסיפא של משנתנו שהבאנו לעיל מובא דין מיוחד לגבי יו"ט: 'ומטילין חלשין על הקדשים ביו"ט אבל לא על המנות' ובגמרא ביארו שהכוונה לא על המנות של חול.

רש"י וכמוהו רוב הראשונים מפרשים (שלא כרמב"ם) שהסיבה להיתר הגרלה זו היא כדי 'ולא אתי לאינצוי' - כדי שהכהנים יעשו חלוקה מסודרת ביו"ט. ומשום שזהו היתר מיוחד מסייגת המשנה בסוף וכותבת 'אבל לא על המנות' - כלומר אם נשארו חלקי קדשים מאתמול אין לעשות עליהם גורל כיוון שהיה אפשר לעשות את הגורל לפני יו"ט.

האחרונים נחלקו האם מותר להגריל מנות ביו"ט, אך כיוון שאדה"ז כותב בסימן תקי"ז "וכן להטיל גורלות דינו ביו"ט כמו בשבת", לכן למעשה יש לנהוג ביו"ט כפי שנפסק לגבי שבת.

בשבת: לגבי שבת כותב המגן אברהם שבשבת אסור לעשות גורל בכל עניין, אפילו לדבר מצווה (ולראיה - שלא עשו הגרלה במקדש על לחם הפנים). ההיתר היחיד הוא לעשות גורל על זכויות בבית הכנסת, כגון: מי יעלה לתורה או מי יאמר קדיש, כיון שזהו גורל שאין עניינו לחלק דבר

אקטואליה בהלכה

"כי תצא אש"

(שמות כב,ה)

חובת התקנת מערכות לגילוי וכיבוי אש

הדליקה ישרפו בה תינוקות שלא יוכלו לברוח, ועוד שיש חשש ספק נפשות מאימת המלכות".

והנה אדה"ז בסימן של"ד מביא בשם הרמ"א שיש לכבות שריפה בשבת אפילו אם הינה בבית גוי. ואכן האחרונים שלאחר מכן (כמשנה ברורה ועוד) כותבים גם-כן שיש לפרסם שמותר לכבות בשבת כל שריפה שיש חשש שתתפשט מחוץ לבית משום פקו"נ.

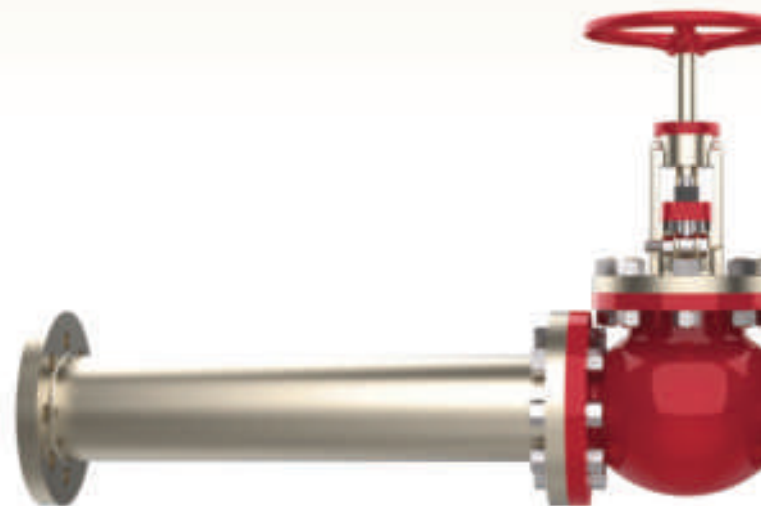
הסיבה לשינוי הגדול בדיני שריפה היא שבמאות השנים האחרונות התחילה בניה עירונית צפופה עם כמות רבה של אנשים בכל תא שטח. בנוסף, כיום עם ההתקדמות הטכנולוגית, החומרים שהאש פוגשת בהם (בלוני גז, תשתיות חשמל, חומרים כימיים פולטי גזים ועוד) - הופכים את האש למסוכנת לא רק במגע, אלא גם בהפצת חומרים רעילים ובוועות חום שיכולים לפגוע ח"ו גם במרחק במקומות סגורים, עד שאש שפורצת במקום אחד יכולה ח"ו להזיק במקום אחר דרך מסדרונות ותעלות אוורור. ולכן כיום שריפה היא פקו"נ מוחלט ומותר לחלל עליה את השבת ואפילו על ספק פקו"נ.

במרוצת השנים הלכו אמצעי כיבוי האש והשתכללו. בתחילה הקימו את 'אגודות מכבי האש' (אפילו בליובאוויטש היתה כזו). כיום מערכות כיבוי יכולות להשתלט על אש קטנה באופן עצמאי, לקרוא אוטומטית לכוחות הצלה

כל דבר הוא בהשגחה פרטית ויש ללמוד ממנו דרך בעבודת ה'. כולנו שמענו על שריפות הענק שהשתוללו באיזור ירושלים לפני כחודש, גם ראינו את האש עולה על כביש 1 ואת המוני הנמלטים. יחד עם ההודאה להקב"ה על הניסים והנפלאות שב"ה לא היו נפגעים בנפש, יש ללמוד מזה עניין בג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ת, ובתורה גופא - ב'דבר הוי' זו הלכה'.

תורה לגבי דליקה בשבת, אומרת המשנה: 'אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו, מפני ששבתו עליהן'. הסיבה לאיסור כיבוי השריפה בשבת אף על-ידי ילד קטן היא, מפני שבימיהם דליקה היתה פחות סכנת נפשות ויותר סכנת כליון ממון. ולכן יש הרבה פרטי דינים ודיוקים כיצד בדיוק יש להציל חפצים מהדליקה בשבת מבלי לכבותה.

אך כבר בימי הראשונים החלו להזהיר על סכנת הנפשות שבדבר, המרדכי כתב: 'ועכשיו נהגו ברוב ארצות לכבות דליקה בשבת ואין להם על מה שיסמוכו, אלא שאומרים שחוששין שבעבור

עבודה אש מזכירה את האש שהקב"ה עתיד לבנות בו את בית המקדש ושם נעבוד את עבודת הקרבנות, כמו שמביאה הגמרא במסכת בבא-קמא 'כי תצא אש ומצאה קוצים שלם ישלם המבעיר את הבערה. אמר הקב"ה אני הצתי אש בציון ואני עתיד לבנותה באש שנאמר ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה'.

ובמקביל לדאוג לאוורור שהוא קריטי.

וכאן יש לעורר על האחריות שמוטלת על כל מוסדות החינוך להתקין מערכות בטיחות אש כפי דרישת כוחות ההצלה, ולדאוג לתחזקם כראוי ולוודא את תקינותם. הדבר כולל: יציאות חירום פתוחות, מפוחים, מערכת טלפוניה וכל הקשור לנושא זה. ובכל שינוי או בעיה, יש להיוועץ ברב מורה הוראה, כיוון שמדובר בעניין הלכתי, ולא רק בעניין בטיחותי:

אדה"ז בהלכות שמירת גוף ונפש סעיף ג' כותב כך בהמשך למצוות מעקה: "וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות - מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה, שנאמר "השמר לך ושמר נפשך מאוד". ואם הניח ולא הסיר המכשולות המביאים לידי סכנה - בטל מצות עשה ועבר ב'לא תשים דמים' כגון אם סלם רעוע עומד בביתו וחצירו.

והלא הדברים קל-וחומר: ואם סולם רעוע אסור להשאיר בחצר שמא יעלה עליו אדם ויפול ממנו, עאכ"כ שיש לוודא שמבנה מוסד ציבור לא יהיה רעוע בפני סכנות כאלה ואחרות, ובמיוחד - סכנת פקו"נ שכוז.

אמנם בבתי כנסת יש שאלה על מי מוטל לעשות זאת כיוון שהם שייכים לרבים (כמובא בחושן משפט סימן תכ"ז), אבל במקומות אחרים בוודאי שיש לדאוג לכך.

יחד עם זאת כדאי לציין שמדובר בעלות כספית גבוהה מאוד שנופלת על כתפי המוסד בלי סבסוד. ולכן, הציבור יכול וכדאי שיתרום למטרה זו, והמוסד מצידו יוועץ ברב מורה הוראה כיצד להתקדם בשלבים עד שהמוסד יהיה בטוח בהתאם להמלצתם של כוחות הכיבוי.

גמ"ח משיחת כ"ק קד"ש מליל שמח"ת תשמ"ו "הניצוץ של משיח שבכאו"א מצית את הקוצים של הגלות כי תצא אש ומצאה קוצים גו'". כמבואר בזהר ש"כיון דאתגלו ישראל ומתרחב מקדשא הנה הקב"ה נטיל כובין ודרדרין קוצים ושוי תחותי" וקוצים אלו מעיקים את השכינה "שכינתא בגלותא". אך כאשר "כי תצא אש" מציתים את הקוצים ע"י ניצוץ אש, הניצוץ הקטן של משיח בחי' יחידה וכל יהודי עושה זאת במקום שליחותו בכל מקום ומקום שבעולם - אזי מציתים את כתלי הגלות ועד שהם נשרפים לגמרי ואז בדרך ממילא מתגלה המשיח בחי' יחידה הכללית שעוד לפני כן "הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים".

הלכתא למשיחא

שו"ת גאומ"ש

השלמת קורבנות מוספין בגאולה

שאלה: האם ישלימו את כל קרבנות המוספין שלא הקריבו בכל זמן הגלות?

– כיצד יכולים להקריב קרבן מוסף עבור ראש חודש שעבר?!

הגר"מ אליהו ענה על כך: "זהו ענין של תשלומין – כמו שמצינו בתפילה, או על דרך קרבן נדבה, כפי שיש תפילת נדבה". אך הרבי הקשה: "אם מצד תשלומין – הרי זה על התפילה האחרונה בלבד. ואם מצד נדבה – הרי בתפילת נדבה צריכים לחדש משהו, ומה שייך זה בנוגע לקרבנות?! זאת ועוד: כדי להקריב את הקרבנות של כל ראשי החדשים שבהם לא הקריבו קרבנות אלו – דרוש זמן רב ביותר!"

לסיכום: לא. אכן היו שרצו לומר שבכל פעם שיקריבו את קרבן המוסף בגאולה ישלימו את כל הקרבנות שהחסירו בגלות (לדוגמא: בראש-חודש יקריבו את של כל ראשי-החודשים), אך הרבי לא מקבל דעה זו מכיון שלא תתכן 'השלמה' על כל הקרבנות שבזמן הגלות.

בספר "בני יששכר" נאמר: "כתב הרב הקדוש הרמ"ע (רבי מנחם עזריה מפאנו) זכרוננו לברכה ב'עשרה מאמרות' – שלעתיד לבוא במהרה בימינו נצטרך להקריב כל הקרבנות שהחסרנו כל ימי גלותנו".

לפי זה יוצא שבגאולה נקריב את כל קרבנות המוסף בהם התחייבנו בזמן הגלות! אמנם היום אנו מקיימים "ונשלמה פרים שפתינו" על ידי תפילת מוסף, אבל כאשר תגיע האפשרות להקריב בפועל ממש, אזי נקריב גם עבור ימי הגלות.

כך כותב גם ה"בן איש חי": "ומה שכתוב "את מוסף ראש חודש הזה" יש מפקפקין לומר "הזה", אך ה'בני יששכר' קיים נוסח של תיבת "הזה", על פי מדרש רז"ל דלעתיד נקריב מוספין של כל ראש חודש, יום טוב ושבתות שעברו בגלות, ולפי זה שפיר נאמר "הזה" בכל המוספין".

לאידך, באחד מביקוריו של הרב מרדכי אליהו אצל הרבי מלך המשיח הזכיר הגר"מ אליהו את דברי ה"בן איש חי" האמורים, והרבי הקשה על כך: "לאחר שמקריבים קרבן דראש חודש זה

מקורות: פבני יששכר מאמר ר"ח מאמר ב' וג'. דרך פקודין הקדמה ה'. בן איש חי פרשת ויקרא אות יט. כף החיים סימן תכג אות יט. 'תפארת שלמה' – מועדים (שבת קודש דף כח, א) ד"ה ואת מוסף יום השבת הזה". התועדויות תשמ"ה ח"ה עמוד 3106. שו"ע אורח חיים סימן ק"ח ס"ד וה'.

האם על הילד לחכות עד לאחר הקידוש, או שמותר לו לאכול קודם הקידוש?

סרקו את הברקוד ושולחו את התשובה בתגובות לעלון, כולל המקור המדויק לכך באחד מספרי 'הלכה למעשה'.

בין הפותרים נכונה יוגרל אחד מספרי הלכה למעשה.

סמס לרב

הרב ליאור רוזנבוים

דיין ומורה-צדק בבאר שבע וחבר מכון הלכה חב"ד

האם קודם לימוד התורה צריך ליטול ידיים?

ראוי לדקדק שאף בעת לימוד התורה יהיו ידי נקיות, אולם אין צורך לחזור אחרי מים (גם אם נגע במקומות המכוסים), אלא די בנקיון כלשהוא.

מקור: ראה שו"ע אדה"ז או"ח סי' צב ס"ו.

הרב מנחם כהן

רב בית כנסת חב"ד בית מנחם, באר שבע וחבר מכון הלכה חב"ד

האם מותר ללמוד בשכיבה?

מצד כבוד נותן התורה - לכתחילה יש ללמוד בישיבה או בעמידה. ובדיעבד כשמתקשה בכך יכול גם בשכיבה, בתנאי שיקפיד לנהוג בצניעות בנקיות ובכבוד הראוי בעת לימודו.

מקור: שו"ע אדה"ז מהדו"ב סימן א ס"ו, שו"ת תורה לשמה סע"ז

הרב אברהם הרונין

רב קהילת חב"ד ומרכז העיר, כפר סבא וחבר מכון הלכה חב"ד

מהי החשיבות בחזרה על הלימוד?

על דברי תורה נאמר: "ושננתם" ודרשו חכמים: "שיהיו דברי תורה שנונים ומחודדים בפיו שאם ישאלך אדם דבר אל תגמגם... אלא אמור לו מיד", ואמרו חז"ל: "כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה, דומה לאדם שזורע ואינו קוצר". ולכן יש לחזור תמיד על דברי התורה אותם למדים. ובלמוד הלכה למעשה יש להשקיע בשינון ובחזרה גם אם ריבוי החזרה גורם לו להתקדם בידיעותיו באיטיות, אלא שעליו להפיק את המרב לפחות, בהלכות מעשיות.

מקור: דברים ו, ז, אבות סוף פ"ב, קידושין ל, א-ב, סנהדרין צט, א, שו"ע אדה"ז יו"ד הל' ת"ת פ"ב ה"ג-ו. ויש להוסיף עפ"י מ"ש החיד"א "העולם אומרים צמח שנקרא בידור סגולה לזיכרון דור דור (שנן) ואל תצטרך לבידור" מכאן שהמשנן תלמודו לא יעבור על איסור לא תשכח.

גם השנה קיץ כהלכה

MEIR KOLTON

**מהדורה
חדשה**

**תיקון ליל
שבועות
מאיר
עיניים**

דיני ספירת העומר, דיני שבועות, דיני שלושת השבועות, דיני
תשעה באב, הלכות ראש חודש, דיני יום טוב, מדיני בשר בחלב
ליקוט מקיף והדרכה בשפה ברורה על כל מועדי הקיץ.

התשובות לכל השאלות חובה בכל בית!

חב"ד שופ | חיש - הפצת המעיינות | חנויות ספרים המובחרות

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מחיר מיוחד לכמויות
לשלוחים ומוסדות

02-3011770